

Ο Ρόλος του Νοσηλευτή με Εξειδίκευση στο Σακχαρώδη Διαβήτη

Ελεάνα Πιπερίδου
Diabetes Specialist Nurse
RN, MSc
Διαβητολογική Κλινική
Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας

Επιδημιολογικά στοιχεία

Ο Σακχαρώδης Διαβήτης (ΣΔ) αποτελεί ένα από τα συχνότερα και σοβαρότερα χρόνια νοσήματα σε παγκόσμια κλίμακα, με τον αριθμό των ατόμων που ζουν με ΣΔ να αυξάνεται σημαντικά τα τελευταία 35 χρόνια. Σύμφωνα με τη Διεθνή Ομοσπονδία Διαβήτη (IDF), ο παγκόσμιος επιπολασμός της νόσου το 2019 ήταν 463 εκατομμύρια ενήλικες (1 στους 11), η πλειοψηφία των οποίων με ΣΔ τύπου 2. Ο αριθμός των ατόμων με ΣΔ αναμένεται να αυξηθεί σε 578 εκατομμύρια το 2030 και σε 700 εκατομμύρια το 2045. Κατά το 2019, ο ΣΔ ευθυνόταν για περίπου 4,2 εκατομμύρια θανάτους. Οι πιο πάνω αριθμοί αποτελούν πρόκληση για τους επαγγελματίες υγείας, τόσο σε επίπεδο πρόληψης όσο και σε επίπεδο αντιμετώπισης του Σ.Δ.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας το νοσηλευτικό προσωπικό αντιπροσωπεύει πάνω από το μισό του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας. Το 2018 η παγκόσμια έλλειψη σε νοσηλευτικό προσωπικό εκτιμήθηκε στις 5,9 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Η εκπαίδευση και κατάρτιση των νοσηλευτών καθώς και η κατάλληλη εξειδίκευση στο ΣΔ προκειμένου να εξοπλιστούν με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη των ατόμων με ΣΔ.

Παγκόσμια Ημέρα Διαβήτη

Η φετινή Παγκόσμια Ημέρα Διαβήτη με κεντρικό μήνυμα “Οι Νοσηλευτές κάνουν τη διαφορά στο Διαβήτη”, είναι αφιερωμένη στους νοσηλευτές και σκοπός της είναι να ευαισθητοποιήσει το κοινό για τον καίριο ρόλο που έχουν οι νοσηλευτές στην υποστήριξη των ατόμων με ΣΔ. Το 2020 οι νοσηλευτές έχουν συμβάλει όσο ποτέ άλλοτε, στη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας στους ασθενείς γενικότερα και στα άτομα με ΣΔ ειδικότερα. Επομένως, ο νοσηλευτής με εξειδίκευση στο ΣΔ ως μέλος της διεπιστημονικής ομάδας για τη διαχείριση και την εκπαίδευση ατόμων με ΣΔ, κατέχει κεντρικό ρόλο στη παροχή ασθενοκεντρικής φροντίδας, συμβάλλοντας στην καλύτερη κλινική έκβαση και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Ο ρόλος του Νοσηλευτή στο ΣΔ

Ο νοσηλευτής με εξειδίκευση στο ΣΔ αναγνωρίζεται ως ο επαγγελματίας υγείας με υψηλό επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων σχετιζόμενες με το ΣΔ, που είναι ικανός να παρακινεί, να εκπαιδεύει, να συμβουλεύει, να συντονίζει και να συμβάλει στη διαχείριση της φροντίδας του ατόμου με ΣΔ. Ο νοσηλευτής αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ του ατόμου με ΣΔ και άλλων επαγγελματιών υγείας και παρέχει την απαραίτητη φροντίδα που ανταποκρίνεται στις σωματικές, ψυχολογικές, κοινωνικές και πνευματικές ανάγκες των ατόμων με ΣΔ και των οικογενειών τους.

Η συνεχής αύξηση του αριθμού των ατόμων με ΣΔ διεθνώς και οι αυξημένες δαπάνες που σχετίζονται με τη νόσο, ασκούν σοβαρές πιέσεις στους παρόχους υπηρεσιών υγείας και στις εθνικές κυβερνήσεις για αναγνώριση της σημασίας της επένδυσης στην εκπαίδευση και κατάρτιση του νοσηλευτικού προσωπικού. Είναι σαφές επομένως, πως η επένδυση στη χρηματοδότηση προγραμμάτων εξειδίκευσης νοσηλευτών στο ΣΔ, συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην πρόληψη και τη διαχείριση του ΣΔ και μακροπρόθεσμα συμβάλει στην ανάπτυξη των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και στην εξοικονόμηση πόρων.

Ο ρόλος του νοσηλευτή με εξειδίκευση στο ΣΔ επικεντρώνεται στα πιο κάτω:

- Παρέχει λεπτομερή πληροφόρηση όσον αφορά τις έννοιες της παθοφυσιολογίας και επιδημιολογίας με σκοπό την εξοικείωση του ατόμου με τη νόσο.
- Συμβάλει στην πρόληψη, στον εντοπισμό ατόμων υψηλού κινδύνου, στη διαδικασία ανίχνευσης, στην έγκαιρη διάγνωση του ΣΔ και στη διασφάλιση άμεσης θεραπείας.
- Παρέχει υψηλής ποιότητας εκπαίδευση στο άτομο με ΣΔ βασισμένη στην τεκμηριωμένη πρακτική, προκειμένου να του μεταλαμπαδεύσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες για να επιτευχθεί η αλλαγή στη συμπεριφορά του και η υιοθέτηση υγιεινών συμπεριφορών.
- Προωθεί και εκπαιδεύει το άτομο για αυτοδιαχείριση της νόσου του και το αναδεικνύει ως υπεύθυνο της φροντίδας του. Παράλληλα, ενθαρρύνει το άτομο και την οικογένεια του να συμμετέχουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη θεραπεία του ατόμου με ΣΔ.
- Ως μέλος της διεπιστημονικής ομάδας για το ΣΔ, ο νοσηλευτής συνεργάζεται με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και συνεισφέρει σημαντικά στην πρόληψη των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιπλοκών που σχετίζονται με το ΣΔ.
- Προσεγγίζει ολιστικά το άτομο με ΣΔ δίνοντας έμφαση στις εξατομικευμένες ανάγκες του. Οι ανάγκες αυτές μπορεί να σχετίζονται με τη διατροφή, τη σωματική άσκηση, την αντιδιαβητική αγωγή, την έναρξη ινσουλινοθεραπείας και τιτλοποίηση της δόσης, την καταμέτρηση και καταγραφή των επιπέδων γλυκόζης, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των κάτω άκρων, την πρόληψη και έγκαιρη ανίχνευση επιπλοκών, την αναγνώριση και αντιμετώπιση επεισοδίων υπεργλυκαιμίας/υπογλυκαιμίας κ.α.

- Προσφέρει ψυχολογική υποστήριξη και φροντίδα υγείας στο άτομο με ΣΔ, ανάλογα με τον τρόπο ζωής του και τα πολιτισμικά του γνωρίσματα.
- Αξιολογεί τα αποτελέσματα της παρεχόμενης φροντίδας σε κάθε συνάντηση με το άτομο με ΣΔ και αναλόγως προχωρεί σε αναπροσαρμογή της δομής του εκπαιδευτικού προγράμματος.
- Συμμετέχει στον στρατηγικό σχεδιασμό και τη διαμόρφωση της πολιτικής υγείας της χώρας όσο αφορά την πρόληψη, την εκπαίδευση, τη διαχείριση του ΣΔ , και τις ερευνητικές δραστηριότητες που σχετίζονται με το ΣΔ.

Εν κατακλείδι, ο θεσμός του νοσηλευτή με εξειδίκευση στο ΣΔ ως μέλος της διεπιστημονικής ομάδας για την αντιμετώπιση του ΣΔ, έχει καθιερωθεί και έχει αναγνωριστεί σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, καθιστώντας ουσιαστική τη συμβολή του στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ατόμου με ΣΔ και της αποδοτικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Βιβλιογραφία

1. World Health Organisation 2016 Global report on diabetes. Available from: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/204871/9789241565257_eng.pdf
2. International Diabetes Federation. Facts and Figures. Available from: <https://worlddiabetesday.org/about/facts-figures/>
3. International Diabetes Federation. World Diabetes Day 2020: Nurses make the difference. Available from: <https://worlddiabetesday.org/about/theme/>
4. Cable SJ. The role of the Diabetes Specialist Nurse. South Sud Med J 2016, 9:63–66
5. Vlachou E. The role of the Diabetes Specialist Nurse (DSN). Hellenic Journal of Nursing 2017, 56(1): 18-23